

Csorba József

Absztrakció és beleérzés

– avagy beszéljünk a párhuzamos világokról

A kölcsönzött cím elsőre annak a tanácstalanságnak lett a következménye, hogy miért Talbott és miért éppen ez az írása az apropó. Azután többszöri olvasás után már tisztelni kezdtem a válogató eszét, mert ez az írás valóban felfogható az információs társadalom problémakör esszenciájaként.

Az „absztrakció és beleérzés” viszony végül itt azt jelenti, hogy a közvetlen (érzéki) tapasztalás helyett, adatok halmazával (egy képernyőn) dolgozva játszunk le a folyamatokat, s ez szükségképpen jár azzal, amit elidegenedésként lehet leírni. Azonban a technológia, vagy a világ technológizálása mint egy „új elembertelenedés” megközelítést már korántsem tartom annyira izgalmasnak, mert a filozófia vagy a szociológia és más diszciplínák információ-problematikája nem annyira érdekes, mint az információtudomány hatása.

Információ, tér és idő

Ha nem ragadunk le mereven a Talbott-i gondolatmenet példáinál, akkor is az információ–tér–idő viszonylatokhoz jutunk, de ha követjük Talbott logikai vezetőjét, akkor talán elkerülhetjük a Móricka-fordulatot, akinek mindenről ugyanaz jut eszébe: hogy ti. hol vagyunk mi ebben a szép elidegenedésben. A magyarok „semmi sincs a helyén” társadalmá az információstársadalom-paradigmák között ugyanis egy olyan képlet, amelyben a technológiai modernizáció még nem érte el az igazán megtermékenyítő hatásokat, de már minden kellemetlen mellékhatása megjelent ahhoz, hogy egy szomorkás fejlődő ország állapotába kerüljünk. Ez persze, elég alapot ad a magyar szociológiának is, hogy könyvtári irodalmat gyártson, – ha kissé utánérzésszerűt is – az információtechnológia, elidegenedés és szabadság viszonyok tárgyalásával.

Média és kommunikáció

E viszonylatban az információ és a jelentés (összességében a tartalom) a minden dolgok lényege. Talbott a jelentéstartalomtól elvált információ tengeréről, meg a televíziós híradó által szolgáltatott inkoherens információs környezetről ír. Nálunk mindez úgy csapódik le, hogy miközben szűkebb környezetünk információs univerzummá szélesedett, a tévéhíradózás megszűnt, a balesetekből, bűnözésből és szerencsétlenségek-ből álló hírpercesek pedig valóban teljesen irrelevánsak a mi életünkben.

Persze, az is elég valószerűtlen, hogy egy egész információs univerzumból kapjunk naponta közvetlenül, érdekes, híreknek minősülő információkat, de a „szellemi

termékké” magasztosított információfogyasztásban azért lehetne egy kicsivel több az észlelmény (kognitáció), mint az ösztönélmény (koitáció). E téren talán az a gond, hogy az információs műveltségünk van még nagyon alacsony fokon. Valamelyik médiaguru kérdez rá, hogy milyen alapon várunk több „észlelményt” a médiakultúrából, ha az információs és digitális kor játéka is csak az „ösztönélmények” szintjén kötnek le bennünket.

Káosz és új információs tér

Persze, hosszasan értekezhetünk a „teljes körű, jelentéssel bíró kontextus” (Talbot) elvesztéséről, de sokkal érdekesebbnek tartanám a teremtő rombolásban a széthullás bizonyítékainak keresése (ill. az afeletti, „trendi” jellegű, „spleen-es” bozongás) helyett az új összegzés (szintetizálás, visszacsatolás stb.) bizonyítékainak megtalálását, tudatosítását. Mindezt azért lehet és kell igényként megfogalmazni, mert az információ tengerében mint káoszban, benne vannak azok az ismeret és tényhalmazok, amelyek azonnali alkalmazkodási változásokra sarkallhatnának bennünket. (S a váltásokra mielőbb sort kellene keríteni már a mai tudásunk szerint is!) Gondolok itt arra pl., hogy az elmúlt évtizedekben összegyűjtött (telemetrikus) megfigyelési adatok összegzése is leállni látszik, mert az újabb adatok tengere, az azonnali felismerések sürgető igénye, ill. mindenféle más mellékes szempont miatt leterheli a feldolgozási kapacitásukat.

Merre van az arra?

Ha pedig a saját kis kvázi-kaotikus társadalmunkra, országunkra, államunkra gondolok, akkor különösen zavaró, hogy az információs eszköz kultúránk alulfejlettségét, információs műveltségünk hiányosságait felfedező, szociológiai jellegű megközelítésnek könyvtári irodalma van, de az összegző törekvéseknek nyoma sincs. Vajon mi az oka annak, hogy számvetésre és szembesülésre képtelen egyének és közösségek társadalmá lettünk, hogy a legnyilvánvalóbb ismeretstruktúrák (korai tudáshalmazok) összeállása sem inspirál bennünket egy igényesebb, szintetizáló munka elvégzésére.

Absztrakció és beleérzés: információkezelő készségeink és az új információs tér és/vagy rend viszonyából következő tulajdonságok, minőségek jelentek meg, melyeket Talbot nyomán az információs univerzum alapélményeként fogunk fel, de csak mint gondolatébresztő kiindulást hivatkozhatjuk. Ha komolyan vesszük ezt az újabb vitaindító kezdeményezést, akkor a magam részéről – a technológizálás nem mellőzhető szempontjai helyett, vagy inkább azokkal együtt – az információs társadalom leginkább égető kihívásaként a mérés és minősítés új szempontjait, valamint az információ közjő jellegének kitárgyalását javaslom.

*Csorba József az IFTI információs tanácsadója
ifti@enternet.hu*

Faragó Péter

Steve Talbott a szabadságról

Stephen L. Talbott *A jövő nem számít* (1995) szerzője, ismét a technológia és az Internet-kultúra problémáira hívja fel a figyelmet. Talbott elnagyolt, érvelésektől is több helyen megkímélt írásának igazi nívumát a jövő előtérbe helyezése adja. A mai divattól eltérően nem a múlt újraértékelésével, valamilyen sajátos narratíva megjelenítésével próbálkozik, hogy utána azzal világítsa meg mondanivalóját, hanem a jövő lehetőségeinek szempontjából próbálja meg értékelni a technika és gondolkodás mai helyzetét. Az angolszász liberalizmus szabadság-kritikáját mesterségesen elegyíti egyfajta network-gondolkodással, amihez háttérként egy marxi társadalomkritikát választ. A magamfajta „konzervatív” társadalomkutató önkéntelenül teszi fel ilyenkor a kérdést: vajon nem rejt veszélyeket magában, ha ennyire szabadon kezeljük az eszmetörténeti hagyományokat? Pedig az individuum szabadságának aktuális és akutt hiánya kapcsán akár illegitimnek is tekintetnénk ezt a kérdést.

Talbott írásának középpontjában a technológiák elidegenítő, a valóságtól elszakító, „absztrakciós” hatása áll. Mind fizikailag, mind tapasztalatilag egyre inkább elszakadunk a természettől, gondolkodásunk pedig egyre inkább mentes lesz a külső meghatározottságoktól. Új, értékbizonytalanságokkal átitatott világunkban a dolgok elvesztik állandó jelentésüket, és a létrejövő hiány beöltése érdekében mi magunk kezdünk el jelentéseket adni a dolgoknak. Az így létrejövő környezet egy olyan individuum világa lesz, aki minden eddiginél aktívabban akar részt venni a világ és a környezet (át)alakításában. Az őt körülvevő (matematikai) tér és idő már nem a természet, hanem a társadalom produktuma, az individuum tehát nem a természet, hanem a társadalom, a matematika és a technika diktálta környezet része. És éppen ez az, amit Talbott a *The Nature Institute* alapítójaként nehezményez. Ha nem vigyázunk, jövőnket a természettől távol, egy mesterségesen létrehozott, technikába betonozott világban élhetjük majd le, még akkor is, ha szabadabbá tesszük gondolkodásunkat. Talbott sajnos nem mondja ki, de a végső kérdés mégiscsak az, hogy a természet technika alól történő felszabadítását, vagy a gondolkodás teljes szabadságát választjuk-e. És, hogy végül is lehetünk-e teljesen szabadok természet nélkül.

Talbott szerint a mesterséges technikai környezet is természet része, úgyhogy nyugodtan dőlhetünk hátra karosszékünkben, és élvezhetjük a technika adta lehetőségeket. Ugyan nem radikalizálja saját kérdésfeltevését, de keresi azt az utat, amely az átláthatatlanságig behálózott és összekapcsolt világ megértését célozza. Szerinte egy olyan új szabadságot kell keresnünk, amely bármelyik online

környezetben biztosítja, hogy megtaláljuk saját identitásunkat. Megkerülve a valódi kérdéseket, Talbott végül is optimista: hiszen szerinte rátalálhatunk egy olyan szabadságra, amely összeegyeztethető jelen világunkkal és ki is elégíti a benne felmerülő szabadságigényünket. Az igazi probléma mégis az – és ez elkerüli Talbott figyelmét –, hogy az a szabadság, amely „megadatott”, többnyire egyenlő a szolgálattal. A szabadság aktív tevékenység, de nem csak a Talbott által emlegetett értelemben szabadsága tekintetében, hanem a természethez való hozzáférés tekintetében is. A szabadság a permanens küzdelem lehetőségében rejlik, nem a lehetőségek elfogadásában és kihasználásában. A technika természetesen a természet része, akárcsak valamely tágas és hűvös barlang, de ugyan melyikünk szeretné egy barlangban leélni az egész életét?!

*Faragó Péter az MTA-SZKI tudományos segédmunkatársa
faragop@socio.mta.hu*

Tófalvy Tamás

Elidegenedés a szabadságtól

*„Minden egyoldalúság a kiegészítés felfedezésének egy lehetősége”**Steve Talbott*

Minden kultúrákritikának sajátja, hogy a fennálló rendszert illető vádjait egy másik korhoz, a kultúra egy másik állapotához, vagy egy esetleg még nem létező utópikus példához viszonyítva fogalmazza meg. Sokszor még az is előfordulhat, hogy átvéve a „vezető paradigma” szerepét, a radikálisan más hozzáállás alakítja magának a jelennek a formálódását. És még hosszan lehetne folytatni a sort, hogy hol, mikor milyen párhuzamokat vagy éppen ellentéteket kívánt meg az aktuális jelen – helytálló vagy hibás, esetleg szükségtelen – kritikája.

A gond ott adódik, hogy lehetetlennek tűnik meghúzni a határt, hogy mikor kezdődött (és mikor fog véget érni?) az a nem utolsósorban mindennapi felfogás, amely kizárólagosan egy ilyen viszonyban látja az egyes kulturális jelenségek értékét vagy éppen negativitását; és ott, hogy a kritikus döntés szemszögéből lehet-e egyáltalán hibás döntésről és hibás diagnózisról beszélni.

És bármennyire az az értelmezés alapállása, hogy a kultúrákutató fölül tud emelkedni ezen a felfogáson, Talbottnak ez úgy tűnik, mégsem sikerül: nem hagyja el azt a pozíciót, ami a mai modern nyugati (Ingold szerint földrajzilag körülhatárolhatatlan) ember sajátja, holott tanulmányának nem elhanyagolható problémája az, hogy hogyan formálja egészé, értelmezhetővé egy kor (vagy ha úgy tetszik episztémé) embere a saját világképét. Mintha nem tudna, így mi sem tudunk megszabadulni attól az érzéstől, hogy ami túl van a hagyományunk határain, az átlép a primitív szférájába, ami pedig távolabb esik a személyes utópiánk kertjeitől, az már embertelen, hideg, és így módon szintén nem kívánatos.

Pedig az absztrakció és elidegenítés fogalma is csak történetileg, visszatekintve létezik, de a változás egyes szakaszaiban nem tapasztalható. Az átmenet folyamatos, a mindenkori visszatekintő pozíció mégis lehorgonyzott, értékelő. Ez a fenomenológiai vonatkozás mindenképpen megért volna legalább egy utalást, hogy relativizálja, vagy legalábbis árnyalja az egyes konklúziókat.

Egy konkrét esetben is erősen vitathatónak érzem Talbottnak a tér és idő absztrakciójának párhuzamaira vonatkozó megállapításait. Az idő egységekre osztása és órával való mérése, mint fokozott absztrakció az organikus időélménnyel szemben, érthető és mindennapi tapasztalat, de ezzel a tér háromdimenziós ábrázolását a művészetben nem hiszem, hogy analóg folyamatként lehetne szemlélni. Hiszen az óra ideje nem „valós” struktúra, ellenben a tér három dimenziója a mi élményvilágunkban valós, és ezért a térbeli ábrázolások fejlődése nem annyira fokozott absztrakciót, mint inkább reflexiót, ha úgy tetszik természetesebb vizualitást jelentenek, még akkor is,

ha Talbott szerint mindez egy fordított, absztrakt(abb) folyamatban valósult meg, a tárgyak térbe illesztésével, és nem a tárgyak terének megalkotásával.

Ez, akárcsak a modern individuuum – Talbott szerint (is) – információszelektáláson alapuló léte, (amely állítás megint igencsak vitatható) inkább mennyiségi, mint minőségi változást jelent az információs társadalom előtti korokhoz képest, különösen, hogy ez az individuuum is inkább a hagyománnyal szembeállítva, mintsem a jelenben létezik. Ezt az állásfoglalást, ahogy az eddigieket is, ismét csak a visszatekintő szempont, vagy még inkább a tézis preconcepciója generálja, de nem biztos, hogy ez a legjobb út a technológia-ember kapcsolat értékrendszerének a megértéséhez.

Tófalvy Tamás egyetemi hallgató (PTE BTK)

Konferenciafigyelő

Nyílt forrás a nemzeti és helyi e-kormányzatokért

(Open Source for National and Local eGovernment Programs in the U.S. and EU)
<http://www.egovos.org/march-2003/index.html>

Helyszín: **USA, Washington**

Időpont: **2003. 03. 17 –19.**

A konferencia célja, hogy az amerikai és az európai vezetők megismerjék és megvitatásuk a nyílt forrással, az e-kormányzattal kapcsolatos legjobb gyakorlati alkalmazásokat. Ezért az állami, a privát és a tudományos szektorból várják helyi, nemzeti és nemzetközi szervezetek jelentkezését.

Megnyitón részt vesz Markus Sachs, a Fehér Ház Virtuális Biztonsági Irodájának Kommunikációs-infrastruktúra védelmi igazgatója.

Helyi és regionális információs társadalom

(The 6th Local and Regional Information Society Conference-LORIS 2003)

<http://www.isss.cz/loris/>

Helyszín: **Csehország, Prága és Hradec Kralove**

Időpont: **2003. 03. 23 – 25.**

A LORIS konferenciával egy időben kerül megrendezésre az „Internet a közigazgatásban” című belföldi konferencia (ISSS – 2003) is. Ez a két konferencia a legjelentősebb e-kormányzati események közé tartozik Csehországban és a kelet-közép-európai országokban. A résztvevők között megtalálhatóak: az Európai Bizottság képviselői, parlamenti képviselők, az állami, a regionális és a helyi szintű közigazgatásban dolgozók, információtechnikai szakemberek, információ és kommunikáció technológiai cégek küldöttei, valamint európai információs hálózatok elnökei (Telecities, Erisa, Elanet stb.).

A konferencia célkitűzései: az információs társadalom működéséhez szükséges technológiák és szolgáltatások elterjedésének elősegítése a közigazgatásban; az e-kormányzatban való előrelépések értékelése; az európai uniós és a kelet-közép-európai nagyvárosok virtuális kapcsolatrendszerének előkészítése; EU integrációs projektekben résztvevő helyi szervek számának növelése.

A rendezvény keretein belül idén először egy nemzetközi kiállítást is sor kerül, melyen a helyi és regionális hatóságok jól működő, hatékony közigazgatási és közszolgáltatási internetes oldalait mutathatják be.

Számítógépes szabadság és adatvédelem

(CPF The Computers Freedom & Privacy Conference)

<http://www.cfp.org/>

Helyszín: **USA, New York**

Időpont: **2003. 04. 01 – 04.**

„Szabadon mozogni, gondolkozni és beszélni!”

A rendezvény témái között szerepel: a Pentagon Totális információs tudatosság programja, az adatvédelmi kódolás, a biotechnológia, a globális Internet, valamint az információáramlás nemzetközi útvonala. Jelentkezni az alábbi címen lehet: .

Nyitóelőadást George Radwanski – a kanadai Adatvédelmi Biztos tartja.

E-kormányzati tapasztalatcsere

(eGovernment Exchange 2003)

<http://www.iqpc.co.uk/cgi-bin/templates/104401790312286376953100001/singlecell.html?topic=162&event=3091>

Helyszín: **Egyesült Királyság, London**

Időpont: **2003. 04. 09 –10.**

A konferencia napirendjén szereplő plenáris ülések témái:

1. A közsféra átalakulása: a hatalmi egyensúly eltolódása a közegészségügyben.
2. Kormányzás online – kapcsolat a polgárokkal online.
3. Mi jellemzi az e-kormányzati vezetőt?

Nyilvános interaktív vita: *E-kormányzat 2050-ben, út a jövőbe* címmel.

A négy fő irányvonal:

A. Az online kormányzat születése: 1. Az üzleti erőforrás-bevonás szerepe az e-kormányzatban 2. Hivatalközi tudásmenedzsment // 3. Elektronikus közbeszerzés // 4. Az állami szektor reformjához és fejlesztéséhez szükséges vezetői képességek.

B. Szélessávú Nagy-Britannia: 1. Egyesített szélessávú kormányzat // 2. A szélessávú szolgáltatások átszervezése // 3. Milyen “szélessávú igényei” vannak a polgároknak? Hogy lehet ezeknek eleget tenni? // 4. Szélessáv-egyesítés // 5. Hogyan változtatja meg a közszolgáltatást az egyesített kormányzat és a jobb szélessávú szolgáltatások?

C. Online polgárok: 1. Polgárközpontú kapcsolattartás // 2. Ügyfélközpontú e-kormányzat // 3. Az e-egészségügy alanyai és az egészségügyi adatok // 4. E-kormányzati portál létrehozása // 5. Nyílt hozzáférés

D. Eszközök és technológiák: 1. Mobilis kormányzat // 2. Aktív memóriakártyák és a növekvő igények a biztonságos azonosításra // 3. Vezetékes és vezeték nélküli távközlés biztonságossága // 4. Az e-számlázás és a fenntarthatóság // 5. E-tanulás mint fegyver a képességek hiánya ellen.

A külföldi tanulmányok eredeti megjelenése

Rodgers, Raymond Spencer

Telesphere

Számítógépek és rendszerek

Computers and Systems (Chapter 1)

Gondolatok a teleszféráról

Approaches to The Telesphere (Chapter 6)

In: Rodgers, Raymond Spencer: Main into the Telesphere

© Dr Raymond Spencer Rodgers

Ilkka Tuomi

Internet, innováció és a nyílt forráskód: közreműködők a hálózatban

Internet, Innovation, and Open Source: Actors in the Network

First Monday

ISSN 1396-0466

http://www.firstmonday.dk/issues/issue7_11/tuomi/

Steve Talbott

Technológia, elidegenedés, és szabadság

Technology, Alienation, and Freedom

NetFuture

http://www.praxagora.com/steve/netfuture/2002/Jul1802_134.html#2

English summaries of the original Hungarian studies

Róbert Pintér

The information society as a risk society

In this book, the author posits that there is fundamentally no difference between information society and risk society. In fact, they are both the same - they are both post-industrial societies labelled with different names and emphasis. There is no risk society or information society by itself, rather there is only one kind of society that can be described in various ways. Thus it can be concluded that we have been living in a new era in which information management and risk perception has changed.

Szilárd Molnár

The digital divide and its interpretations

The most essential questions that may arise concerning the „digital divide” are what impact the prevalence of modern information and communication technologies has on existing social differences - indeed how it generates new disparities - and meanwhile also helps social integration. The concept of the "digital divide" has grown to

such a level of popularity that, in many cases, even experienced experts cannot judge how many interpretations the term may have. Applying the social diffusion theory of technological innovations, the author makes an attempt to fit this eclecticism into a clear, understandable frame by individually examining how the content, the focus in discourse and the subject of the "digital divide" change in certain phases in the omnipresence of information and communication technologies.

Helyreigazítás.

Lapunk előző 2002. II. évfolyam 3. számában, Kolin Péter „Evolúció és kultúra” című tanulmányában néhány mondat hibákkal jelent meg. Az érintett mondatok helyesen:

87. oldal 19. sor:

Nem jutott el hozzánk Vigotszkij.

102. oldal 9. sor:

Logikusnak tűnik, hiszen ha a 99%-nyi központi vezérlés nélküli valamik – manapság is megfigyelhető – példányait kozmikus sugárzás éri, akkor esetleg valamely anyagcsere körfolyamata megváltozik, és kész: a központi vezérlés hiánya nem teszi lehetővé „a kvantum események makroszkopikus szintű eseményekké való felerősödését.”

102. oldal 39. sor:

„Az, hogy magasabb rendű emergens (az alacsonyabb szinten, melyből kialakultak még nem létező, a magasabb szintű (a)rendszerre jellemző, lényegében annak megmaradásának minéműségét, azaz megmaradási törvényéhez kapcsolódó minőség valószínűség-eloszlását és Shannoni mértékét kifejező - K.P.) információ megőrzésének és további evolúciós fejlődésének lehetőségével rendelkezik e a magasabb rendű rendszerek attól függ, hogy elegendő valószínűségi entrópia jön e létre minden releváns kontextusban.

103. oldal 41. sor:

Koevolválnak, „összecsiszolódnak”, és a stabilizációs folyamat végén a sok külön megmaradást egyetlen komplex megmaradás váltja fel: egy olyan stabil rendszer, mely az ősvalemik folyamatait belsejében, összehangoltan mutatja fel.

104. oldal 32. sor:

A régvolt folyamatok igen sok vonatkozásukban „régészetiileg” rekonstruálhatatlanok. Megértésükre megalapozott kísérletet – általános törvényszerűségekből következő szükségszerűségek alapján – csak akkor tehetünk, ha az evolúció általános, a szintátmenetekre is alkalmazható törvényeit feltárjuk, és alkalmazzuk.

105. oldal 8. sor:

Újra kell gondolnunk a Leydesdorff féle emergenciát, mely szerint nagyon kis valószínűséggel létrejöhetnek új minőségű alrendszerek, melyek ugyan nem elég stabilak ahhoz, hogy tartósan fennmaradjanak, de ha ilyen különböző kontextusokat reguláló rendszerek kommunikálnak és koevolválnak, akkor fennmaradhatnak.

113. oldal 23. sor:

A mutációs hatás következtében létrejövő újabb $n+1$ -ik szintű reguláció struktúra-replikátor esetében csak újabb entitás-kölcsönhatásokat reguláló törvény, míg folyamat-replikátor esetében újabb folyamat reguláló törvény lehet, hiszen az egyik fajta reguláció dinamikussága (adott helyeken különböző időkben más és más entitásokat követel meg) miatt a másik fajta statikus reguláció érvényesülését akadályozná, és viszont.

A szerzők és fordítók figyelmébe

A kézirat formája:

Minden kéziratot kettes sortávolsággal kérünk leadni, a szövegtörzs hossza lehetőleg ne haladja meg a 35 oldalt. A leadandó kézirat Word dokumentumban, vagy Rich Text formátumban legyen elmentve, s szerkesztőségünk e-mail címére csatolt fájlként kérjük átküldeni.

Címlap:

Külön címlapon kérjük feltüntetni a címet, a szerző(k) nevét, a szerző(k) munkahelyét, hivatalos levelezési címét, illetve e-mail címét.

Kivonat:

Minden eredeti tanulmányt kérünk ellátni egy 40-50 szavas kivonattal, melynek tartalmaznia kell a cikk főbb téziseit és lényeges megállapításait.

Szövegtörzs:

A közvetlen hivatkozásokat ne a jegyzetek listája, hanem a szövegtörzs tartalmazza. Minden idézetet, hivatkozást igénylő állítást vagy kifejezést követően zárójelben kérjük feltüntetni a szerzőt, az idézett vagy hivatkozott mű publikálásának évszámát és az idézett oldalakat, a következő formátumban: (Phil Agre, 2001: 25-89).

Jegyzetek:

A szövegtörzsbe bele nem illeszthető megjegyzéseket, kiegészítéseket tartalmazó jegyzeteket végjegyzetek formájában kérjük leadni. A jegyzeteket indexszámozással kérjük ellátni.

Hivatkozott irodalom:

A hivatkozott irodalom jegyzéke csak az explicit módon hivatkozott publikációkat tartalmazza. A szövegtörzset követően, új oldalon kérjük elkezdni a szerzők neve szerint rendezett alfabetikus listát. A különböző irodalmakat azonos szerző esetén az idézett publikációk szerinti kronologikus rendbe kérjük szedni, zárójelben feltüntetve a nem hivatkozott – esetleges – első megjelenés évszámát.

... a napi hírek, a nagyvárosok utcai zsvivaja, nagyáruházak útvesztői, egy irodaház dolgozófülkéinek végtelenül rendezett sora, a mindenféle kulturális felületről ránk köszönő hirdetések özöne, az autók ablakán át látható, tovatűnő, szétesett képek – mindez ostromol minket, reménytelenül széttöredezett, kontextusától megfosztott módon. De analógiában a teremtés ősi mítoszával, talán tekinthetjük mindezt az összevisszaságot úgy, mint új „káoszt”, mely arra vár, hogy saját erőnkéből rendet teremtsünk benne.

(Steve Talbott)

... a digitális megosztottság problémája nem oldódik meg az IKT eszközök társadalmi telítettsége állapotában, ...sem a hozzáférés biztosítása, sem a használat általánossá válása nem csökkenti kellő mértékben a társadalmi megosztottságot. Egy olyan ország számára, amely tisztában van azzal, hogy az Internet elterjedése szempontjából még csak a korai adaptáció korszakában van – ilyen például Magyarország –, annak előnyei származhatnak a jövőbeni társadalompolitika alakításában. Ugyanis tudatosan készülhet arra, hogy a diffúziós görbe későbbi szakaszaiban jellemzően milyen problémákkal, megosztottsági mutatókkal és típusokkal találhatja magát szemben.

(Molnár Szilárd)

A természet leigázása, úgy tűnik, félresikerült. Technológiával, még több technológiával kezeljük azokat a problémákat, amelyeket épp a technológia okozott. Az elmúlt három-négyszáz évben felépítettünk egy olyan társadalmi és gazdasági rendszert – a modern kapitalizmust –, ahol a hatékonyság, a versenyképesség és a jövő gyarmatosítása a túlélés záloga. Kérdés, hogy tud-e ezen a logikán változtatni az új információs korszak, vagy ezt az alapvetet az újfajta termelési és együttélési mód sem tudja felülírni?

(Pintér Róbert)

Török Ádám

Az „új gazdaság” esélyei az átalakuló országokban

Major Iván

Az infokommunikációs szektor nemzetközi válsága – egy intézményi megközelítés

Inzelt Annamária, Csonka László, Forgács Irén
Félúton a tudásalapú gazdaság felé

Szabó Katalin

A munkaviszonyok fellazulása

Információs Társadalom

g a z d a s á g

Szerkesztette: Szalavetz Andrea

2003. III. évfolyam 1. szám